

Оцінка ефективності партисипативного планування в управлінні розвитком урбанізованих територій

У статті досліджено особливості оцінювання партисипативного планування в умовах розвитку урбанізованих територій. Розглянуто необхідність застосування гнучкого, контекстуального підходу до оцінки, що враховує складність планувальних процесів та багаторівневу взаємодію учасників. Проаналізовано значення оцінки якості громадської участі, ефективності комунікації та впливу партисипативних процесів на прийняття управлінських рішень. Узагальнено ключові чинники успішного оцінювання, зокрема, чітке формулювання цілей, узгодженість критеріїв із планувальними завданнями, ефективну комунікацію результатів та адаптацію методів до конкретної ситуації.

Систематизовано підходи до оцінки участі громадськості як інструменту покращення якості міської політики та просторового розвитку. Окреслено основні напрями подальших досліджень, пов'язаних із розробкою універсальних методологічних рішень для оцінки партисипативного планування з урахуванням соціальних, культурних та політичних особливостей регіонів. Запропоновано вдосконалення інструментів кількісного та якісного аналізу впливу участі громадськості на результативність рішень, рівень довіри до влади та сталий розвиток міст. У результаті дослідження обґрунтовано доцільність інтеграції результатів оцінювання у процеси прийняття рішень з метою підвищення прозорості, адаптивності та ефективності публічного управління в умовах урбанізації.

Ключові слова: публічне управління; громадська участь; партисипативний підхід; консенсусне прийняття рішень; партисипативне управління; партисипативне планування; оцінювання участі; урбанізований розвиток.

Актуальність теми. У контексті сучасних урбанізаційних процесів і децентралізації управління дедалі більшого значення набуває залучення громадськості до прийняття рішень, що стосуються формування та розвитку життєвого простору громад. Партисипативні практики сприяють урахуванню інтересів різних соціальних груп і підвищують легітимність управлінських рішень. Водночас, попри зростання інтересу до громадської участі, в Україні досі недостатньо розроблено методологічний інструментарій для оцінювання ефективності таких процесів. Відсутність чітко визначених критеріїв, індикаторів та процедур ускладнює системний аналіз впливу партисипації на якість міського середовища та сталий розвиток територій. Це зумовлює потребу в теоретичному осмисленні та практичному формуванні підходів до оцінки результатів і наслідків громадської участі в управлінні просторовим розвитком.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, на які спирається автор. Зокрема, оцінці ефективності партисипативних процесів у розвитку урбанізованих територій присвячено праці Е.Александера (E.Alexander) [8–10], А.Фалуді (A.Faludi) [10], І.Ф. Коржа [3], І.М. Доли [2], К.Халворсен (K.Halvorsen) [13], О.О. Фурсіна [7]. Питання методології оцінювання, визначення релевантних індикаторів та критичного аналізу практик участі висвітлено у роботах П.Россі (P.Rossi), Х.Фрімана (H.Freeman), М.Ліпсі (M.Lipsey) [14], А.Вілдавські (A.Wildavsky) [17], С.Байса (C.Weiss) [16], Н.Бейтса (N.Wates) [15], Ш.Арнштайн (S.Arnstein) [11] та А.Корнвел (A.Cornwall) [12]. Питання розвитку урбанізованих територій, зокрема з позицій публічної політики, а також механізмів її формування та реалізації, розглядалися у дослідженнях Л.В. Сергієнко [4, 5], К.М. Войціцької [1], С.В. Свірко, Т.О. Власюк, О.А. Харченко та Т.М. Тростенюк [6].

Метою статті є дослідження проблематики процесу оцінки результатів та впливу партисипації у сфері управління розвитком урбанізованих територій, а також визначення основних принципів, підходів і проблем, пов'язаних із формуванням ефективної системи оцінювання громадської участі.

Викладення основного матеріалу. Оцінка практики планування з урахуванням партисипативного підходу є важливим і водночас складним завданням. Вона вимагає комплексного підходу, що враховує різні аспекти цього процесу – від вибору типу оцінки до формулювання критеріїв і показників, а також визначення джерел інформації і способів подання результатів. Такий підхід допомагає не лише глибше зрозуміти ефективність планування, а й розробити практичні рекомендації для подальшого покращення процесів залучення громадськості [9]. Складність у оцінці планування головним чином обумовлена трьома основними аспектами. Перший – це вроджена складність предметів оцінки, таких як політики, плани, проекти, контексти, актори та зацікавлені сторони, а також самого процесу оцінки, який включає різні

теорії, методології, суб'єктів, концепції, інструменти та техніки. Другий – це міжособистісність, яка ставить під сумнів легітимність висновків, що є об'єктивно обґрунтованими. Третій – це невизначеність планування як діяльності, що пов'язано з невідомим майбутнім.

Хоча планування та оцінка за своєю суттю мають бути тісно пов'язаними і взаємодоповнювати один одного, на практиці інтеграція оцінки в процес планування все ще залишається недостатньою. Експерт з оцінювання має бути залучений до роботи ще на початкових етапах як повноцінний член команди планування. Разом із командою слід спільно визначати як самі процеси, так і критерії оцінки, причому ці критерії мають одночасно виконувати функцію критеріїв планування. Важливо, щоб необхідна для оцінки інформація була закладена на початку планувального процесу. Сучасні методології оцінювання допомагають не лише оцінити реалізацію плану, але й коригувати його під час виконання. У підсумку експерт з оцінки аналізує, чи втілюються заплановані політики, а також чи відповідають застосовані методи оцінки попередніх досліджень реальним потребам, корегуючи на покращення за потреби [13].

Тип оцінки має обиратися з урахуванням конкретного контексту кожного випадку. Водночас внутрішня оцінка, яку здійснює спеціальна команда оцінювачів, незалежна від команди планування, створює найбільш сприятливі умови для ефективного виконання плану. При цьому наявність двох окремих команд не повинна стати перешкодою для розвитку синергії та спільного прийняття рішень між ними [8]. Незважаючи на конкретні правові особливості кожної країни, процес планування часто орієнтований на підготовку, впровадження та перегляд свого основного продукту – планів. Кожен з цих етапів відповідає чи повинен відповідати певному етапу в процесі оцінки (табл. 1).

Таблиця 1

*Основні етапи оцінювання у процесі планування та їх характеристика
(узагальнено на основі [1, 6, 16])*

№ з/п	Назва етапу	Характеристика та особливості
1.	Попередня оцінка	Здійснюється на початковому етапі процесу планування і допомагає порівняти різні альтернативи для вибору найкращого варіанта розвитку
2.	Оперативна оцінка	Проводиться безпосередньо під час реалізації плану; її результати можуть стати підставою для внесення змін у сам процес планування. Цей тип оцінки зосереджений на досягненні цілей плану та ефективному використанні ресурсів, для чого необхідна відповідна система збору даних
3.	Оцінка «після події»	Відбувається після завершення виконання плану і аналізує його впливи, підсумовуючи весь процес підготовки та реалізації та роблячи висновки про успішність плану
4.	Оцінка на основі відповідності	Передбачає визначення успіху чи невдачі планування, використовуючи один або два критерії – ступінь відповідності між результатами на місцевості та пропозиціями плану, а також підтримку цілей та завдань плану через наявні інструменти впровадження
5.	Оцінка, що базується на результатах	Впливає з розгляду плану як системи прийняття рішень. Виконання плану демонструє його ефективність у виконанні цієї функції

Представлена класифікація охоплює ключові підходи до оцінювання у процесі планування, що відображають різні фази його реалізації та специфіку цілей. Вона включає оцінювання на старті для вибору оптимального курсу дій, аналіз проміжних результатів під час виконання плану, а також підсумкову перевірку впливу вже реалізованих заходів. Виокремлюються методи, що базуються на співвідношенні запланованого й досягнутого, а також підходи, які розглядають ефективність плану з позиції прийняття рішень. Така структура дає змогу системно оцінювати планування на всіх етапах, коригуючи його відповідно до реальних потреб і результатів.

Особливо важливо з'ясувати, за яких умов і яким чином план використовувався для прийняття наступних рішень. Саме те, що відбувається з планом у процесі його реалізації, є ключовим для його оцінки.

Одним з основних викликів оцінки результатів партисипації у розвитку міст є відсутність єдиного підходу, який би був релевантним для кожної ситуації. Сучасні підходи до сталого розвитку урбанізованих територій наголошують на необхідності комплексного інтегрованого управління, що поєднає сталий розвиток землекористування, соціальну інклюзію, екологічну безпеку, енергоефективність, розвиток транспорту, збереження культурної спадщини та економічну стабільність. Такий системний підхід

передбачає активну участь усіх зацікавлених сторін і створення правової бази для реалізації цих принципів [4]. Підтвердженням ефективності такого комплексного підходу є результати аналізу показників сталого розвитку урбанізованих територій і міст України у рамках Національних цілей сталого розвитку до 2030 року. Зокрема, було проаналізовано низку ключових завдань, що стосуються доступності житла, комплексного планування із залученням громади, збереження культурної і природної спадщини за участі приватного сектору, а також своєчасного інформування населення про надзвичайні ситуації із застосуванням інноваційних технологій. Особлива увага приділяється підвищенню життєстійкості соціально вразливих верств населення, що підтверджується динамікою зменшення рівнів бідності та покращенням структури витрат домогосподарств [5]. Ці показники свідчать про реальні кроки у напрямку досягнення сталого і соціально орієнтованого розвитку міст.

Кожна ситуація оцінки має кілька конкретних характеристик, які мають формувати методологію оцінки. Оцінювач повинен структурувати свою методологію відповідно до конкретної природи ситуації і не має жорстко дотримуватися стандартизованих процедур. У цьому сенсі він повинен мати глибокі знання переваг і недоліків кожного доступного методу [3].

Александр і Фалуді [10] виокремлюють три погляди на процес планування та пов'язані критерії оцінки якості плану: планування як механізм контролю майбутнього, який передбачає, що невиконані плани свідчать про невдачу; планування як процес прийняття рішень в умовах невизначеності, коли виконання вже не є критерієм успіху, і важко визначити суворі критерії якості конкретного плану; і проміжний погляд, який все ще акцентує на важливості виконання, але передбачає, що, допоки результати є корисними, відхилення від планів може вважатися прийнятним.

Россі визначає питання оцінки як набір питань, розроблених оцінювачем, управлінцем та основними зацікавленими сторонами, що ідентифікують проблеми, які буде досліджувати оцінка, і формулюються таким чином, щоб їх можна було розв'язати способом, корисним зацікавленим сторонам, використовуючи методи, доступні оцінювачу [14].

Оцінка участі громадськості повинна здійснюватися таким чином, щоб максимізувати справжню цінність для всіх сторін, що беруть участь. Ця оцінка відбувається з таких позицій [15]:

- рівень представництва всіх зацікавлених сторін з самого початку. Це надзвичайно важливо, щоб всі сторони, які будуть зацікавлені в розвитку чи в новому проєкті, були залучені від самого початку. Це не означає лише консультації з дорослими, які мешкають у районі, але також консультації дітей, етнічних меншин, молоді чи будь-кого, хто має чи повинен мати інтерес до розвитку чи проєкту;
- рівень прозорості. У всіх учасників процесу участі повинен бути рівний та справедливий доступ до інформації. Тобто кожній групі повинна бути надана вся інформація, необхідна для ефективного висловлення їхніх поглядів та думок. Прозорість є абсолютно критичною для будівництва довірливих відносин між владою, громадянами та зацікавленими сторонами;
- рівень уваги до ідей. Оскільки міста та їхній розвиток продовжують ставати більше орієнтованими на людину, відкритий та ефективний діалог між урядом та громадянами продовжить набирати обертів. З посиленням проблем у сфері сталого розвитку та житлового господарства стимулювання інновацій та творчості громадськості має великий потенціал. Заохочення нових способів мислення дозволяє використовувати знання громадян і створювати захоплюючі, інноваційні та передбачливі плани.

Формулювання питань оцінки, ймовірно, є найважливішим аспектом у проєктуванні методології оцінки. Критерії оцінки дуже пов'язані з питаннями оцінки. Існує загальний погляд, що планування не має необхідних критеріїв для оцінки якості своїх основних результатів та процесів. Консенсусна позиція в дебатах полягає в тому, що концепція плану – чи критерії проєктування – повинна надавати критерії для оцінки плану.

Індикатор виробляє кількісну інформацію, яка допомагає місцевій владі у побудові зв'язків з громадськістю, проведенні переговорів або прийнятті рішень. Найпростіші категорії індикаторів враховують економічні, соціальні та екологічні показники. Раніше ці традиційні категорії зазвичай розроблялися та застосовувалися окремо, проте ситуація змінилася з появою інтегративних підходів до таких тем, як сталий розвиток, здорові міста та якість життя. Третій набір – показники продуктивності – походить із систем вимірювання та управління продуктивністю [17].

На кінцевому етапі оцінки результати повинні бути представлені особам, що ухвалюють рішення, та зацікавленим сторонам. На цьому етапі конфлікт між вимогами до комунікації та технічними знаннями може стати критичною проблемою. Більшість методологій оцінки базується на технічній складності та високому науковому рівні, які можуть бути складно зрозумілі приймачам рішень та зацікавленим сторонам [11].

Згідно з підходом, запропонованим С.Вайсом [16], існує два основних типи оцінювання: незалежна оцінка, що здійснюється зовнішніми експертами, та партисипативна оцінка, в якій активну участь беруть безпосередні учасники або бенефіціари проєкту. Кожен з цих підходів має свої переваги та обмеження, що відображено у таблиці 2.

*Переваги й недоліки незалежної та партисипативної оцінки
(узагальнено на основі [16])*

Тип оцінки	Переваги	Недоліки
Незалежна оцінка	– Висока кваліфікація виконавців. – Створює відчуття легітимності. – Зазвичай швидше виконується. – Можна проводити на конкурсній основі. – Привносить нові ідеї та бачення	– Результати можуть бути малозначущими для учасників. – Навчальний ефект здебільшого обмежується оцінювачем. – Існує розрив між оцінкою та процесом прийняття рішень. – Важко адаптувати процес. – Важко імплементувати результати
Партисипативна оцінка	– Максимізує навчання учасників. – Результати оцінки можуть бути застосовані негайно. – Здобутки залишаються надбанням проєкту. – Гнучкість: процес адаптується до нових потреб	– Часто відсутня або недостатня кваліфікація в методології. – Процес займає більше часу. – Потребує високої залученості учасників. – Може свідомо приховувати неприємні результати

У процесі внутрішньої оцінки важливою умовою є здатність формулювати чіткі критерії, а також визначати цілі та завдання плану. Ефективне оцінювання передбачає не лише змістовний аналіз, а й використання національних процедур та механізмів, що регулюють перегляд, обговорення та схвалення планів. Такий підхід дозволяє доповнити формальну оцінку, засновану на відповідності, більш гнучкими процесуальними елементами, які враховують контекст та динаміку планувального процесу.

Оцінювач має вирішити, чи тримати складність та технічні деталі, чи вводити спрощення для полегшення процесу комунікації. Ця комунікація повинна працювати в обидва напрямки. Оцінювач повинен розуміти, який тип інформації є найбільш важливим для кожного учасника процесу оцінки. Це виклики, з якими не впорається багато оцінок, навіть коли їхні методи та процедури представляють собою найкращі практики у даний момент. Після представлення результатів оцінки її цінність визначається корисністю висновків та рекомендацій. Ця проблема була предметом численних досліджень. Експерти та науковці в галузі оцінювання програм зазвичай вважають, що результати оцінки лише в небагатьох випадках безпосередньо впливають на зміст оцінюваних програм або на формування майбутніх програм. У більшості випадків вплив результатів оцінювання має опосередкований характер і проявляється з певним запізненням. Вейс, розглядаючи цю ситуацію з позиції особи, що ухвалює рішення, пояснює це тим, що прагнення знайти кращу чи більш ефективну програму або політику є лише однією з причин, через які управлінці ініціюють оцінювання [16]. Проте навіть якщо це не є їхньою головною метою, управлінці часто використовують оцінку для тонкого впливу на процеси прийняття рішень.

Оцінювачі та зацікавлені сторони повинні разом і на ранніх етапах визначити мету оцінки та різні способи використання інформації, яка буде доступна завдяки цьому. Россі пропонує п'ять вказівок для максимізації використання результатів оцінки [14]:

1. Оцінювачі повинні розуміти когнітивні стилі управлінців;
2. Результати оцінки повинні бути своєчасними та легкодоступними, коли це потрібно;
3. Оцінки повинні поважати зобов'язання зацікавлених сторін по програмі;
4. Плани подальшого використання та поширення повинні бути частиною концепції оцінки;
5. Оцінка повинна включати оцінку подальшого використання.

Оцінка результатів партисипації та участі громади є ключовим етапом у процесі міського планування, оскільки дозволяє визначити, наскільки ефективно залучення громадян сприяє сталому та інклюзивному розвитку міського середовища. Через систематичний аналіз результатів участі можна оцінити, чи відображаються у прийнятих рішеннях реальні потреби різних груп населення, та чи сприяє це збалансованому підходу до планування.

Ефективна оцінка партисипації враховує, як саме були залучені різні спільноти, чи було надано можливість висловити їхні унікальні погляди та амбіції, а також чи вплинула участь на кінцеві рішення. Такий підхід дозволяє виявити як позитивні, так і проблемні аспекти процесу, що допомагає вдосконалювати майбутні міські ініціативи.

Активна участь громади, підтверджена оцінкою, підвищує життєздатність міського простору та сприяє формуванню у мешканців відчуття власності і відповідальності за території, що в кінцевому результаті покращує управління та збереження міського середовища. Оцінка також показує, що участь різних груп, включно з відокремленими громадами та меншинами, забезпечує інклюзивність і сприяє більш справедливим результатам планування [12].

Оцінювання участі громади в міському плануванні не лише підвищує якість прийнятих рішень, а й зміцнює довіру до управлінських процесів. Важливо, щоб оцінка не сприймалась як формальність, а ставала невіддільною частиною циклу планування та розвитку територій. Свочасне та змістовне залучення мешканців, поєднане з ефективними механізмами зворотного зв'язку, здатне зробити політику розвитку міст більш адаптивною, справедливою й орієнтованою на довгостроковий ефект.

Висновки. Практика оцінювання партисипативного планування вимагає гнучкого, контекстуального підходу, що враховує складність як самих планів, так і процесу їх оцінки. Залучення громадськості до планування підсилює необхідність оцінки якості участі, ефективності комунікації та впливу на управлінські рішення. Незважаючи на багаторівневість та складність, ключем до успішної оцінки є чітке формулювання цілей, узгодженість критеріїв з планувальними завданнями, ефективна комунікація результатів та здатність адаптувати методику під конкретну ситуацію. Лише за таких умов оцінка може не лише слугувати інструментом контролю, але й стати важелем покращення майбутньої політики та розвитку міського середовища.

Завдяки системному огляду методологій оцінювання, класифікації типів оцінок і розгляду переваг та викликів різних підходів вдалося сформулювати цілісне уявлення про складність та багатовимірність цього завдання. Особлива увага приділялася необхідності інтеграції оцінки у сам процес планування, що підтверджує її роль не тільки як інструменту контролю, а й як механізму гнучкого коригування дій і підвищення якості прийняття рішень. Результати аналізу демонструють, що ефективна оцінка партисипативного планування базується на чіткому визначенні критеріїв, систематичному зборі інформації та активній взаємодії між усіма учасниками процесу. Це дозволяє забезпечити прозорість, залученість різних груп населення та адаптивність управлінських стратегій до змінних соціокультурних та політичних умов. Отже, впровадження таких підходів у практику сприяє підвищенню якості міського управління і підтримує сталий розвиток урбанізованих територій.

У перспективі подальші наукові дослідження варто спрямувати на розробку універсальних методологічних підходів до оцінки партисипативного планування, які будуть враховувати культурні, соціальні та політичні особливості різних регіонів. Важливо удосконалити інструменти кількісної та якісної оцінки впливу участі громадськості на якість та результативність планувальних рішень, а також проаналізувати взаємозв'язок між рівнем участі, довірою до влади та сталим розвитком міст. Окрім цього, необхідно розробити механізми інтеграції результатів оцінки у цикли прийняття рішень для підвищення прозорості та адаптивності управлінських процесів. Реалізація таких напрямів досліджень сприятиме підвищенню ефективності партисипативних процесів, формуванню більш демократичних моделей управління та сталому розвитку міських громад.

Список використаної літератури:

1. *Войцицька К.М.* Економічний розвиток урбанізованих територій як наукове дослідження в сфері публічного управління / *К.М. Войцицька* // Економіка, управління та адміністрування. – 2022. – Вип. 3 (101). – С. 41–47.
2. *Доля І.М.* Механізми участі громади в політичному управлінні на місцевому рівні / *І.М. Доля* // Вісник Донецького університету. Серія : Економіка і право. – 2007. – Вип. 2. – С. 380–385.
3. *Корж І.Ф.* Європейські принципи партисипативної демократії та їх впровадження в Україні / *І.Ф. Корж* // Інформація і право. – 2022. – № 1 (40). – С. 35–45.
4. *Сергієнко Л.В.* Міжнародно-правовий механізм розвитку урбанізованих територій: причини, еволюція, наслідки (закінчення) / *Л.В. Сергієнко* // Society and Security. – 2024. – Вип. 1 (2). – С. 99–112. DOI: 10.26642/sas-2024-1(2)-99-112.
5. *Сергієнко Л.В.* Оцінка показників сталого розвитку урбанізованих територій та міст України / *Л.В. Сергієнко* // Публічне управління та адміністрування в Україні. – 2022. – № 28. – С. 207–214 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2022/28-2022/42.pdf>.
6. Інституціональні засади державного управління сталим розвитком урбанізованих територій / *С.В. Свірко, Т.О. Власюк, О.А. Харченко, Т.М. Тростенюк* // Економіка, управління та адміністрування. – 2023. – № 2 (104). – С. 168–179. DOI: 10.26642/ema-2023-2(104)-168-179.
7. *Фурсін О.О.* Територіальне управління та місцеве самоврядування: проблеми, виміри, перспективи / *О.О. Фурсін* // Vectors of the development of science and education in the modern world : collective monograph. – Sherman Oaks, 2023. – С. 308–323.
8. *Alexander E.* Dilemmas in evaluating planning, or back to basics: what is planning for? / *E.Alexander* // Planning Theory and Practice. – 2006.
9. *Alexander E.* Evolution and status: where is planning evaluation today and how did it get here? / *E.Alexander* // Planning Theory and Practice. – UK : Ashgate, Aldershot, 2006. – P. 3–16.
10. *Alexander E.* Planning and plan implementation: notes on evaluation criteria / *E.Alexander, A.Faludi* // Environment and Planning B: Planning & Design. – 2015. – Vol. 16 (1). – P. 127–140.
11. *Arnstein S.* A Ladder of Citizen Participation / *S.Arnstein* // JAIP. – 1999. – Vol. 35, № 4. – P. 216–224.
12. *Cornwall A.* Unpacking «Participation»: models, meanings and practices / *A.Cornwall* // Community Development Journal. – 2008. – Vol. 43, № 3. – P. 269–283.
13. *Halvorsen K.* Assessing the effects of public participation / *K.Halvorsen* // Public Administration Review. – 2018. – Vol. 63 (5). – P. 535–543.

14. Rossi P. Evaluation, a systematic approach / P.Rossi, H.Freeman, M.Lipsey. – 6th ed. – Thousand Oaks : Sage, 1999.
15. Wates N. The Community Planning Handbook: How people can shape their cities, towns and villages in any part of the world / N.Wates. – Earthscan, 2000.
16. Weiss C. The interface between evaluation and public policy / C.Weiss // Evaluation. – 2015. – T. 5 (4). – P. 468–486.
17. Wildavsky A. If planning is everything maybe is nothing / A.Wildavsky // Policy Sciences. – 2015. – T. 4 (2). – P. 127–153.

References:

1. Voitsitska, K.M. (2022), «Ekonomicnyi rozvytok urbanizovanykh terytorii yak naukove doslidzhennia v sferi publichnoho upravlinnia», *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, Issue 3 (101), pp. 41–47.
2. Dolia, I.M. (2007), «Mekhanizmy uchasti hromady v politychnomu upravlinni na mistsevomu rivni», *Visnyk Donetskoho universytetu. Seriya. Ekonomika i pravo*, Issue 2, pp. 380–385.
3. Korzh, I.F. (2022), «Yevropeiski pryntsyipy partysypatyvnoi demokracji ta yikh vprovadzhennia v Ukraini», *Informatsiia i pravo*, No. 1 (40), pp. 35–45.
4. Serhiienko, L.V. (2024), «Mizhnarodno-pravovy mekhanizm rozvytku urbanizovanykh terytorii: prychny, evoliutsiia, naslidky (zakinchennia)», *Society and Security*, Issue 1 (2), pp. 99–112, doi: 10.26642/sas-2024-1(2)-99-112.
5. Serhiienko, L.V. (2022), «Otsinka pokaznykiv staloho rozvytku urbanizovanykh terytorii ta mist Ukrainy», *Publichne upravlinnia ta administruvannia v Ukraini*, No. 28, pp. 207–214, [Online], available at: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2022/28-2022/42.pdf>
6. Svirko, S.V., Vlasiuk, T.O., Kharchenko, O.A. and Trosteniuk, T.M. (2023), «Instytutsionalni zasady derzhavnogo upravlinnia stalym rozvytkom urbanizovanykh terytorii», *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, No. 2 (104), pp. 168–179, doi: 10.26642/ema-2023-2(104)-168-179.
7. Fursin, O.O. (2023), «Terytorialne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia: problemy, vymiry, perspektyvy», *Vectors of the development of science and education in the modern world*, collective monograph, Sherman Oaks, pp. 308–323.
8. Alexander, E. (2006), «Dilemmas in evaluating planning, or back to basics: what is planning for?», *Planning Theory and Practice*.
9. Alexander, E. (2006), «Evolution and status: where is planning evaluation today and how did it get here?», *Planning Theory and Practice*, Aldershot, UK, Ashgate, pp. 3–16.
10. Alexander, E. (2015), «Planning and plan implementation: notes on evaluation criteria», *Environment and Planning B: Planning & Design*, Vol. 16 (1), pp. 127–140.
11. Arnstein, S. (1999), «A Ladder of Citizen Participation», *JAIP*, Vol. 35, No. 4, pp. 216–224.
12. Cornwall, A. (2008), «Unpacking «Participation»: models, meanings and practices», *Community Development Journal*, Vol. 43, No. 3, pp. 269–283.
13. Halvorsen, K. (2018), «Assessing the effects of public participation», *Public Administration Review*, Vol. 63 (5), pp. 535–543.
14. Rossi, P., Freeman, H. and Lipsey, M. (1999), *Evaluation, a systematic approach*, 6th ed., Thousand Oaks, Sage.
15. Wates, N. (2000), *The Community Planning Handbook: How people can shape their cities, towns and villages in any part of the world*, Earthscan.
16. Weiss, C. (2015), «The interface between evaluation and public policy», *Evaluation*, Vol. 5 (4), pp. 468–486.
17. Wildavsky, A. (2015), «If planning is everything maybe is nothing», *Policy Sciences*, Vol. 4 (2), pp. 127–153.

Гарін Андрій Олександрович – здобувач освітньо-наукового рівня доктор філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» Державного університету «Житомирська політехніка».

Наукові інтереси:

- урбанізація;
- управління міськими територіями;
- сталий розвиток міст.

Hahin A.O.

Evaluation of the effectiveness of participatory planning in the management of urbanized area development

The article explores the features of evaluating participatory planning in the context of urbanized development. It addresses the necessity of applying a flexible, contextual approach to evaluation that accounts for the complexity of planning processes and the multi-level interaction of participants. The significance of assessing the quality of public participation, the effectiveness of communication, and the impact of participatory processes on managerial decision-making is analyzed. Key factors for successful evaluation are summarized, including clear goal formulation, alignment of criteria with planning tasks, effective communication of results, and adaptation of methods to specific situations.

Approaches to assessing public participation as a tool for improving the quality of urban policy and spatial development are systematized. The main directions for further research are outlined, focusing on the development of universal methodological solutions for evaluating participatory planning, considering social, cultural, and political particularities of different regions. Improvements to quantitative and qualitative tools for analyzing the impact of public participation on decision-making effectiveness, trust in authorities, and sustainable urban development are proposed. The study substantiates the advisability of integrating evaluation results into decision-making processes to enhance transparency, adaptability, and efficiency of public governance in the context of urbanization.

Keywords: public governance; public participation; participatory approach; consensus decision-making; participatory management; participatory planning; participation evaluation; urbanized development.

Стаття надійшла до редакції 11.08.2025.